

Tieslietu ministrija

TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS PROCESA PASĀKUMU PLĀNA SAGATAVOŠANAS VADLĪNIJAS

Apstiprināts Maksātspējas regulējuma pilnveidošanas darba grupā 2023. gada 20. septembrī.

Versija: Nr. 1.

Saturs

Ievads	3
Pasākuma plāna pārbaudes saraksts.....	6
1. Titullapa, parādnieku identificējoša informācija un informācija par tiesiskās aizsardzības procesa lietu	7
2. Aktuālās situācijas raksturojums.....	8
2.1. Parādnieka mantas un saistību novērtējums	8
2.2. Finansiālās situācijas raksturojums	10
2.2.1. Finanšu grūtību raksturojums.....	10
2.2.2. Informācija par darbiniekiem	10
3. Tiesiskās aizsardzības procesā veicamo pasākumu apraksts	12
3.1. Tiesiskās aizsardzības procesā piemērojamās metodes	12
3.1.1. Maksājuma saistību izpildes atlikšana	12
3.1.2. Kustamās mantas vai nekustamā īpašuma atsavināšana vai aprūtināšana ar lietu tiesībām, lai panāktu kreditoru prasījumu izpildes termiņa pagarināšanu vai kreditoru prasījumu apmierināšanu	13
3.1.3. Parādnieka – kapitālsabiedrības – pamatkapitāla palielināšana.....	13
3.1.4. Parādnieka – komercsabiedrības – reorganizācija.....	13
3.1.5. Prasījumu aizstāšana ar pamatkapitāla daļām vai akcijām	13
3.1.8. Citas metodes, kas atbilst tiesiskās aizsardzības procesa mērķim.....	14
3.2. Tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas termiņš	15
3.3. Maksājuma saistību izpildes grafiks.....	15
3.4. Plānoto ieņēmumu un izdevumu kopsummas.....	15
3.5. Plānotie pamatdarbības veidi	16
3.6. Pasākumu plāna īstenošanas papildu noteikumi	16
3.6.1. Procesa laikā veicamie darījumi.....	16
3.6.2. Kreditoru un darbinieku pārstāvju informēšana	16
3.7. Ziņas par tiesiskās aizsardzības procesa uzraugošo personu	17
3.8. Tiesiskās aizsardzības procesa mērķa sasniegšanas pamatojums	17
4. Apliecinājumi un pielikumi	19
4.1. Ar pasākumu plānu saistītie apliecinājumi	19
4.2. Pasākumu plānam pievienojamie pielikumi.....	19

Ievads

Situācijās, kad uzņēmums saskaras ar finansiālām grūtībām, kas kavē saistību kārtošānu, ir jāizvēlas piemērotāko risinājumu to novēršanai vai atrisināšanai.¹ Pirms uzņēmums nonāk līdz galējām neatrisināto finanšu grūtību rezultātam (maksātnespējas procesam), ir iespējams novērst minētas sekas, izmantojot kādu no finanšu grūtību pārvarēšanas rīkiem. Tie var būt gan neformālie (ārpustiesas) risinājumi (piemēram, vienošanās ar kreditoriem), gan arī kāda no formālām procedūrām, kas ļauj tiesiski korekti atrisināt finansiālās grūtības, atjaunojot uzņēmuma maksātspēju, ja tas ir objektīvi iespējams – tiesiskās aizsardzības process (turpmāk – TAP) un ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process (turpmāk – ĀTAP).

TAP ir tiesiska rakstura pasākumu kopums, kura mērķis ir atjaunot parādnieka spēju nokārtot savas saistības, ja parādnieks nonācis finansiālās grūtībās vai uzskata, ka tajās nonāks. Tādējādi TAP ļauj godprātīgam parādniekam, kurš nonācis finansiālās grūtībās,

atjaunot savu maksātspēju, izmantojot Maksātnespējas likumā noteiktos aizsardzības līdzekļus un metodes. TAP var uzsākt pats parādnieks, kura pienākums pēc TAP lietas ierosināšanas ir izstrādāt pasākumu plānu un saskaņot to ar likumā noteikto kreditoru vairākumu. Ierosinot TAP lietu, parādnieks uz noteiktu laiku iegūst arī īpašu likumā noteikto aizsardzību (izpildes lietvedības apturēšana, aizliegums kreditoriem iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu u.c.)², kas nodrošina piemērotus apstākļus, lai veiktu pārrunas ar kreditoriem un izstrādātu pasākumu plānu.

Likums paredz arī īpašu TAP paveidu – ĀTAP. To var izmantot parādnieks, kuram ir labas perspektīvas panākt vienošanos ar kreditoru vairākumu un nepastāv draudi, ka atsevišķi kreditori ar individuālu vēršanos pret parādnieku varētu būtiski apdraudēt pasākumu plāna izstrādi, saskaņošanu un tālāku īstenošanu. Šajā gadījumā parādnieks jau pirms vēršanās tiesā izstrādā un saskaņo pasākumu plānu ar kreditoriem. Ja

¹ Vairāk informācijas par finanšu grūtību pārvarēšanu ir pieejams: <https://www.tm.gov.lv/lv/jaunums/vadlinijas-ka-veiksmīgi-atrisinat-biznesa-paradsaistibu-problemas-un>

<https://www.tm.gov.lv/lv/media/7361/download?attachment>.

² Maksātnespējas likums, 37. panta pirmā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p37>

sarunu ceļā vienošanās ar kreditoru vairākumu ir panākta, pasākumu plāna apstiprināšana tiesā ļauj to padarīt saistošu arī mazākuma kreditoriem, kā arī iegūt TAP noteikto aizsardzību.

Pasākumu plāna mērķis ir sniegt kreditoriem skaidru redzējumu par to, kā parādnieks plāno atjaunot spēju nokārtot savas saistības. Savukārt, pasākumu plāna uzdevums ir nodrošināt, lai plānu nesaskaņojušo kreditoru ieguvums, veiksmīgas TAP realizācijas gadījumā, ir vismaz tikpat liels kā gadījumā, ja šā plāna apstiprināšanas brīdī parādniekam tiktu pasludināts maksātnespējas process.

TAP nepalīdzēs parādniekam atjaunot savu maksātspēju, ja parādniekam nebūs skaidras vīzijas un biznesa plāna, kā restrukturizēt savu uzņēmumu. Pirms pasākumu plāna izstrādes parādniekam rūpīgi jāizvērtē finanšu grūtību cēloņi un ekonomiskā situācija kopumā. Piemēram, atsevišķos gadījumos finanšu grūtības var būt saistītas ar izvēlēto biznesa modeli vai pat

saimnieciskās darbības veidu. Tādējādi, nerisīnot finanšu grūtību cēloņus, ar TAP netiks pilnvērtīgi sasniegts vēlamais rezultāts un jāapsver arī citu tiesisku instrumentu izmantošana. Turklāt izšķiroša ir parādnieka skaidra ilgtermiņa vīzija, kas jāiestrādā un saprotamā veidā jāietver pasākumu plānā.

Šīs vadlīnijas ir vispārīgi praktiski ieteikumi, bet ne izsmeļoši norādījumi. Vadlīnijas var tikt izmantotas ne vien pasākumu plāna izstrādes procesā, bet arī veicot pasākumu plāna grozījumus.³ Lai atvieglotu pasākumu plāna izstrādes procesu, vadlīnijas satur pasākuma plāna pārbaudes sarakstu, ar kura palīdzību parādnieks var pārlicināties, vai pasākumu plāna projektā ir ietvertas visas pasākuma plāna obligātās sastāvdaļas.

Aicinām izmantot arī pasākumu plāna veidlapu, kas tika veidota pamatojoties uz šīm vadlīnijām. Veidlapas izmantošana nav obligāta, bet var atvieglot pasākumu plāna izstrādi.

³ Maksātnespējas likums, 47. pants paredz iespēju arī grozīt pasākumu plānu.
<https://likumi.lv/ta/id/214590#p47>

Lūdzam ņemt vērā!

Šajās vadlīnijās sniegti vispārīgi ieteikumi pasākumu plāna sagatavošanai, tostarp pamatošanai un saturiskā izklāsta strukturēšanai.

Vadlīnijas izmantojamas, ievērojot Maksātnespējas likuma un Civilprocesa likuma prasības. Pirms pasākumu plāna iesniegšanas jāpārliecinās, ka ir norādītas visas Maksātnespējas likuma 40. panta ceturtajā daļā minētās ziņas un pievienoti visi šā panta sestajā daļā uzskaitītie pielikumi.

Parādnieks izstrādā pasākumu plānu un nosaka tā saturu pēc sava ieskata. Pasākumu plāna struktūra var atšķirties katrā atsevišķā gadījumā un parādniekam patstāvīgi jāizvērtē, vai plānā ir jāietver turpmāk minētās ziņas. Ir būtiski, lai pasākumu plāns būtu saprotams kreditoriem un sniegtu tiem skaidru atbildi uz to, kā plāna realizācija ietekmēs katra kreditora prasījumu.

Vadlīnijām ir ieteikuma raksturs un tās nav saistošas. Vadlīniju ievērošana negarantē pozitīvu TAP iznākumu un Tieslietu ministrija neuzņemas atbildību par pasākumu plāniem, kas ir izstrādāti, vadoties pēc šīm vadlīnijām.

Vadlīnijas nevar aizstāt konsultācijas ar ekspertiem finanšu, juridiskajā vai citā profesionālajā jomā, kas var būt nepieciešamas atsevišķos gadījumos. Pasākumu plāna sagatavošanu var uzņemt arī TAP uzraugošā persona (turpmāk – uzraugošā persona), ja par to panākta vienošanās.

Pasākuma plāna pārbaudes saraksts

1. Pamatinformācija

- 1.1. informācija par parādnieku
- 1.2. informācija par TAP lietu
- 1.3. informācija par uzraugošo personu

2. Aktuālās situācijas raksturojums

- 2.1. parādnieka saistību uzskaitījums, atsevišķi norādot:
 - parādnieka maksājuma saistības pret saistītajām personām likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē
 - parādnieka maksājuma saistības pret nodrošinātajiem kreditoriem
 - maksājuma saistības, kuru atmaksas vai izpildes termiņš iestāties pirms TAP uzsākšanas vai iestāsies TAP laikā
 - saistības, kuru izpildei kreditori ir cēlušies prasību tiesā
 - maksājuma saistības, par kurām parādnieks sniedzis galvojumus
 - parādnieka saistības, kuras nav maksājuma saistības, bet kuru rezultātā mainās parādnieka aktīvu sastāvs
- 2.2. parādnieka visas mantas saraksts
- 2.3. esošie pamatdarbības veidi
- 2.4. parādnieka ekonomiskās situācijas un darbinieku stāvokļa aprakstu

3. Informācija par veicamajām darbībām

- 3.1. TAP piemērojamās metodes
- 3.2. TAP īstenošanas termiņš
- 3.3. maksājuma saistību izpildes grafiks
- 3.4. plānoto ieņēmumu un izdevumu kopsummas
- 3.5. plānotie pamatdarbības veidi
- 3.6. pasākumu plāna īstenošanas papildu noteikumi
- 3.7. ziņas par uzraugošās personas kandidātu
- 3.8. TAP mērķa sasniegšanas pamatojums

4. Apliecinājumi un pielikumi

1. Titullapa, parādnieku identificējoša informācija un informācija par tiesiskās aizsardzības procesa lietu

Normatīvajos aktos nav noteikta obligāta titullapas izstrāde vai ziņu par parādnieku, uzraugošo personu vai TAP lietas norādīšana, taču minēto elementu ietveršana pasākumu plānā ir ieteicama.

Ņemot vērā, ka TAP var norisināties tiesvedības procesa ietvaros, pasākumu plānā ieteicams norādīt arī informāciju, kas attiecas uz TAP lietu, ja tāda jau ir ierosināta. Šādas norādes ietveršana sniegs vēl papildu atgādinājumu kreditoriem, ka tiesā ir ierosināta lieta un tādējādi viņiem aizliegts vērsties pret parādnieku.

Tāpat normatīvie akti neietver skaidru norādi par nepieciešamību pasākumu plānā norādīt ziņas par pašu parādnieku. Taču, lai nodrošinātu vienkopus ietvertu visu būtisko informāciju un lasītājam no malas būtu tūlītēji un nepārprotami skaidrs, uz ko attiecas konkrētais dokuments, aicinām arī pašā pasākumu plānā norādīt šādas ziņas.

Pasākumu plānu var sākt ar titullapu vai sadaļu, kurā norādīta pasākumu plāna pamata informācija:

1. informācija par parādnieku, lai kreditoram tūlītēji ir skaidrs, uz ko attiecas pasākumu plāns, norādot šādas ziņas par parādnieku:
 - a) juridiskajām personām un personālsabiedrībām — nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese;
 - b) individuālajam komersantam – nosaukums, reģistrācijas numurs juridiskā adrese un ziņas par attiecīgo fizisko personu (vārdu, uzvārdu un personas kodu);
 - c) ārvalstī reģistrētai personai, kas veic pastāvīgu saimniecisko darbību Latvijā, - nosaukums un juridiskā adrese;
 - d) individuālajam (ģimenes) uzņēmumam, zemnieku saimniecība vai zvejnieku saimniecība – nosaukums, reģistrācijas numurs juridiskā adrese un ziņas par īpašnieku (fiziskās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu);
2. kontaktinformāciju saziņai ar parādnieku;
3. ja tiesā jau ir ierosināta TAP lieta, var norādīt arī informāciju par tiesu, kurā ierosināta TAP lieta, lietas numuru un datumu, kad ierosināta TAP lieta;
4. iecelto uzraugošo personu, lai veicinātu kreditoru iespējas operatīvi sazināties ar attiecīgo uzraugošo personu;
5. norādi par pasākumu plāna projekta aktuālo versiju, tās datumu, lai saskaņošanas gaitā atvieglotu iespēju izsekot projekta versijām.

2. Aktuālās situācijas raksturojums

2.1. Parādnieka mantas un saistību novērtējums

Lai raksturotu parādnieka aktuālo finansiālo stāvokli, pasākumu plānā nepieciešams iekļaut parādnieka mantas un saistību detalizētu sarakstu, kas atspoguļo situāciju pasākuma plāna iesniegšanas brīdī. Uzņēmuma aktuālo gada pārskatu var izmantot kā sākumpunktu, ar ko sākt šāda saraksta sastādīšanu. Tomēr ir nepieciešams sarakstu aktualizēt un papildināt ar informāciju, kas sniegs pilnīgu izpratni par parādnieka bilanci.

Pasākumu plānā ir jānorāda visas parādnieka saistības. Jāuzsver, ka parādnieks nevar izvēlēties, kuras saistības plānā iekļaut, bet kuras neiekļaut.⁴ Parādnieka saistību apjoma pareizai konstatēšanai ir būtiska nozīme, jo pasākumu plāns ir saskaņojams ar likumā noteiktu kreditoru skaitu, un pasākumu plāna īstenošanas iespējamība ir izvērtējama attiecībā pret visiem tās kreditoriem. Saistību sarakstā ieteicams norādīt arī t.s. ārpusbilances saistības, piemēram, galvojumi, garantijas u.tml.

Pasākumu plānā jānorāda visas parādnieka saistības, arī tās, par kurām pastāv strīds.⁵ Vēršam uzmanību, ka likums neparedz parādniekam tiesības izlemt jautājumu par kreditora prasījuma neatzīšanu. Vienpersoniski izlemjot jautājumu par kreditora prasījuma pamatotību, parādnieks var nepamatoti izslēgt kreditoru no to personu loka, ar kuru saskaņojams pasākumu plāns. Prasība, ko tiesā par parāda piedziņu cēlis kreditors, nedod tiesisku pamatu kreditora interešu ignorēšanai pasākumu plānā, tomēr nav aizliegts un pat ir ieteicams pievienot norādi, ka par attiecīgo prasījumu pastāv strīds.

Pasākumu plānā jānorāda gan parādnieka kopējās maksājuma saistības, gan arī katru saistību atsevišķi, norādot:

- a) kreditoru;
- b) izpildes termiņu;
- c) apmēru;
- d) saistības pamatu.

Uzskaitot parādnieka saistības, likums paredz atsevišķi izdalīt dažas saistību kategorijas:

⁴ Senāta 2013. gada 11. septembra spriedums lietā Nr. SPC 38/2013 (C34061212), 14. punkts.

⁵ Senāta 2015. gada 20. februāra spriedums lietā Nr. SPC 5/2015 (C27144014), 16. punkts.

- a) saistības pret saistītajām personām likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē;⁶
- b) maksājuma saistības pret nodrošinātajiem kreditoriem;
- c) maksājuma saistības, kuru atmaksas vai izpildes termiņš iestājies pirms TAP uzsākšanas vai iestāsies TAP laikā;
- d) saistības, kuru izpildei kreditori ir cēlušī prasību tiesā;
- e) maksājuma saistības, par kurām parādnieks sniedzis galvojumus;
- f) parādnieka saistības, kuras nav maksājuma saistības, bet kuru rezultātā mainās parādnieka aktīvu sastāvs.

Līdz ar ko nepieciešams sagrupēt visas parādnieka saistības attiecīgajās grupās un sastādīt saistību sarakstu katrai no grupām.

Jāņem vērā, ka par nodrošinātajiem prasījumiem tiek uzskatīti tikai tādi, kas ir nodrošināti ar komerčķīli un zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā reģistrētu hipotēku. Piemēram, saistības, kuras izriet no līzings līgumiem un kuras papildus nav nodrošinātas ar hipotēku vai komerčķīli, pasākumu plānā ir norādāmas pie nenodrošināto kreditoru saistībām. Ja no līzings līguma izrietošajām saistībām nav iestājies izpildes termiņš, tās atspoguļo sadaļā "maksājuma saistības, kuru atmaksas vai izpildes termiņš iestāsies tiesiskās aizsardzības procesa laikā".

Tāpat būtiski ir ietvert visas parādnieka mantas (īpašuma) sarakstu, tajā skaitā tās vērtību, atsevišķi norādot parādnieka ieķīlātās mantas sarakstu, kura ir nepieciešama pasākumu plāna īstenošanai un uz kuru attiecināmi ierobežojumi, saskaņā ar kuriem nodrošinātie kreditori nedrīkst īstenot savas tiesības attiecībā uz parādnieka mantu, kas kalpo par nodrošinājumu viņu prasījumiem, līdz TAP izbeigšanai.

Parādnieka mantas sarakstā jāietver arī parādnieka debitoru prasījumus. Vienlaikus būtu vēlams papildus norādīt debitora finansiālo stāvokli (piemēram, debitoram ir uzsākts TAP vai maksātnespējas process), debitora mītnes valsti (tas var liecināt par tiesvedības ilgumu un iespējamiem izdevumu ietekmes riskiem), debitora parāda nodrošinājumu, tā samaksas termiņu un vai par prasījumu pastāv strīds.

Ieteicams ir norādīt arī visus tiesvedības procesus, kuros parādnieks iesaistīts kā prasītājs vai atbildētājs. Tas ļaus novērtēt šo procesu ietekmi uz TAP plānu, ja lietas iznākums ir sagaidāms TAP plāna īstenošanas laikā, kā arī iespējamās tiesāšanās izdevumus.

Parādnieka mantas sastāvu varētu iespaidot arī tā aktīvu nepieejamība, piemēram, pret parādnieku piemērotie prasības nodrošināšanas un pagaidu aizsardzības līdzekļi civilprocesā, mantas arests kriminālprocesā vai finanšu līdzekļu iesaldēšana. Šādus aspektus arī būtu vēlams norādīt, uzskaitot parādnieka mantu.

⁶ Kritēriji, pēc kuriem var noteikt saistītās personas atrodamas likuma "Par nodokļiem un nodevām", 1. panta 18. punktā. <https://likumi.lv/ta/id/33946#p1>

Norādot parādnieka mantas vērtību, ir jāņem vērā, ka vērtībai jābūt pamatotai un jāatspoguļo tirgus vērtība. Piemēram, atlikušās vērtības bilancē izmantošana nav pamatota, nosakot parādnieka ieķīlātās mantas vērtību, lai ievērotu nodrošinātā kreditora tiesības un objektīvi izvērtētu tā tiesību ierobežošanu.

2.2. Finansiālās situācijas raksturojums

2.2.1. Finanšu grūtību raksturojums

Pasākumu plānā jāietver parādnieka ekonomiskās situācijas aprakstu, norādot informāciju par parādnieka finansiālo grūtību cēloņiem un saistību apmēru.

Parādnieka ekonomiskās situācijas apraksts ir neaizstājams elements, lai sniegtu kreditoriem izpratni par esošo situāciju. Pasākumu plānā ieteicams norādīt uzņēmējdarbības veida un modeļa aprakstu, kā arī ienākumu iegūšanas avotus pirms finanšu grūtību iestāšanās. Nepieciešams norādīt arī izmaksas, kas nodrošina attiecīgo ienākumu gūšanu. Lai uzskatāmi parādītu, ka uzņēmums spēj gūt peļņu, atsevišķos gadījumos būtu lietderīgi pievienot finanšu pārskatus, kas uzskatāmā veidā ļauj izvērtēt uzņēmuma finanšu plūsmas.

Raksturojot parādnieka ekonomisko situāciju, būtiski ir arī sniegt informāciju par finanšu grūtību cēloņiem un apmēru. Nepieciešams raksturot procesus un identificēt faktorus, kas ir radījuši negatīvu ietekmi uz uzņēmuma darbību. Tie var būt specifiski uzņēmuma pamatdarbībai raksturīgi (iekšējie) faktori vai arī ārējie cēloņi. Ārējie cēloņi var būt izmaiņas attiecīgajā ekonomiskajā tirgū vai uzņēmējdarbības vidē kopumā. Iekšējie faktori var būt saistīti ar uzņēmuma pārvaldības kvalitāti, neveiksmīgiem ieguldījumiem vai nepienācīgu uzņēmējdarbības risku izvērtēšanu.

Ja attiecībā pret parādnieku ir piemērotas dažādas procesuālas sankcijas, piemēram, apturēta būvatļauja, anulēta licence, kas nepieciešama uzņēmējdarbības veikšanai, vai tamlīdzīgi, arī šādu informāciju ieteicams atspoguļot pasākumu plānā, kas ļaus kreditoriem novērtēt esošās un iepļānotās biznesa stratēģijas realizācijas iespējamību.

Parādnieka ekonomiskās situācijas izklāsts un detalizēta analīze ļauj kreditoriem novērtēt, vai pasākumu plānā paredzētie pasākumi ir piemēroti finanšu grūtību pārvarēšanai un maksātspējas atjaunošanai. Pasākumu plāns ir arī iespēja parādniekam rūpīgi izvērtēt savu finansiālo stāvokli, kas turpmāk var veicināt uzņēmuma maksātspēju.

2.2.2. Informācija par darbiniekiem

Finanšu grūtības un to tālākā risināšana viennozīmīgi var skart arī uzņēmuma darbiniekus. Atbilstoši Maksātspējas likumam pasākumu plānā jānorāda arī ziņas par nodarbinātajiem.

Šim nolūkam būtu jāsniedz vismaz šāda informācija:

- a) darbinieku skaits, kurus parādnieks nodarbina;
- b) darba tiesisko attiecību ilgums.

Pasākumu plānu var papildināt arī ar citu informāciju, piemēram, norādot uz tādiem nodarbinātības elementiem, kā darbinieku noslodzi, sezonālajiem darbiniekiem, darbiniekiem, kam darba līgums ir noslēgts uz noteiktu laiku, algas piemaksu izmaksāšana u.t.t.

Attiecināmās tiesību aktu normas:

Maksātspējas likuma 40. panta ceturtās daļas 8..13. un 15.¹ punkts.

3. Tiesiskās aizsardzības procesā veicamo pasākumu apraksts

3.1. Tiesiskās aizsardzības procesā piemērojamās metodes

Svarīgākā pasākumu plāna sastāvdaļa ir TAP piemērojamās metodes, proti, instrumenti, ar kuriem plānots atjaunot vai saglabāt parādnieka maksātspēju. Pasākumu plānā ir obligāti jānorāda TAP piemērojamās metodes, kā arī pamatojumu izraudzītās metodes nepieciešamībai, lai panāktu pasākumu plāna izpildi. Izraudzītajām metodēm jābūt balstītām uz TAP mērķa sasniegšanu – maksātspējas atjaunošanu. Jāņem vērā, ka pasākumu plāns ir saistošs visiem kreditoriem (arī tiem kas nesaskaņoja pasākumu plānu), izņemot likumā paredzētos gadījumus.⁷ Taču jāņem vērā, ka izraudzītās metodes ietekmēs kreditoru finansiālo stāvokli, līdz ar ko tām ir jābūt tādām, lai tās pēc iespējas mazāk skartu kreditoru mantiskās intereses.

TAP ir aizliegts piemērot tādas metodes, kuras ierobežo kreditoru tiesības vairāk, nekā tas nepieciešams pasākumu plāna sekmīgai īstenošanai un TAP mērķa sasniegšanai.

Metodes nav piemērojamas attiecībā uz tiesiskās aizsardzības procesa izdevumiem, kā arī administratīvo pārkāpumu procesā piemērotajiem un Krimināllikumā paredzētajiem sodiem.

Maksātspējas likumā ietvertais TAP piemērojamo metožu uzskaitījums nav izsmeļošs un tās var būt iekļautas pēc parādnieka ieskata.

3.1.1. Maksājuma saistību izpildes atlikšana

Maksājuma saistību izpildes atlikšana paredz atlikt maksājumu veikšanu uz noteiktu laiku – tas var būt viss TAP periods vai arī turpmāko maksājumu veikšana saskaņā ar grafiku. Pasākumu plānā jāietver maksājumu grafiks attiecībā uz konkrēto maksājuma saistību.

⁷ TAP piemērojamās metodes neattiecas uz darbinieka darba samaksas prasījumiem, ja attiecīgais darbinieks tam nepiekrīt, un attiecībā uz prasījumiem, kas minēti Komerccarbības atbalsta kontroles likuma IV un V nodaļā. Maksātspējas likums, 38. panta ceturtā un 4.¹ daļa.
<https://likumi.lv/ta/id/214590#p38>

3.1.2. Kustamās mantas vai nekustamā īpašuma atsavināšana vai apgrūtināšana ar lietu tiesībām, lai panāktu kreditoru prasījumu izpildes termiņa pagarināšanu vai kreditoru prasījumu apmierināšanu

Ja pasākumu plānā ir iekļauta šāda metode, jāidentificē kustamo mantu vai nekustamā īpašumu, kas tiks atsavināts vai apķīlāts, darījuma veids un saistība, kurai par labu tiks nodibināta ķīla vai tiks atsavināts īpašums.

3.1.3. Parādnieka – kapitālsabiedrības – pamatkapitāla palielināšana

Pamatkapitālu drīkst palielināt vai samazināt, tikai pamatojoties uz dalībnieku sapulces lēmumu, kurā noteikti pamatkapitāla palielināšanas vai samazināšanas noteikumi. Lēmums par pamatkapitāla izmaiņām ir pieņemts, ja par to nobalso klātesošie dalībnieki ar ne mazāk par divām trešdaļām balsu, ja statūtos nav noteikts lielāks balsu skaits.⁸ Palielinot pamatkapitālu, parādnieks varēs izmantot līdzekļus saistību izpildei.

3.1.4. Parādnieka – komercsabiedrības – reorganizācija

Parādnieks ir tiesīgs veikt reorganizācijas procesu, ja tas veicinās viņa finansiālo stāvokli. Jāņem vērā, ka TAP ietvaros nevar piemērot tādu reorganizācijas veidu, kura īstenošanas rezultātā parādnieks beidz pastāvēt, izņemot parādnieka pārveidošanu.⁹

3.1.5. Prasījumu aizstāšana ar pamatkapitāla daļām vai akcijām

Ja nenodrošināto kreditoru galvenie prasījumi tiek samazināti vairāk par 10 procentiem vai dzēsti pilnībā, šiem kreditoriem ir tiesības prasīt parādniekam – kapitālsabiedrībai –, lai samazinātā vai dzēstā prasījuma apmērs tiek aizstāts ar parādnieka pamatkapitāla daļām vai akcijām.¹⁰ Ja samazinātā vai dzēstā prasījuma apmērs tiek aizstāts ar parādnieka pamatkapitāla daļām vai akcijām, tas ir atbilstoši jānorāda pasākumu plānā.

Pasākumu plānā var paredzēt šādu metodi arī citos gadījumos pēc parādnieka ieskata. Tādā gadījumā jānorāda daļu vai akciju apmērs, kas tiks atsavināts kreditoriem.

3.1.6. Prasījumu apmēra samazināšana

Parādnieks var iekļaut pasākumu plānā arī tādu metodi, kas paredz samazināt kreditoru prasījumu apmēru. Šādā gadījumā kreditoru grupas ietvaros un katram kreditoru prasījuma veidam (pamatparādam, līgumsodam vai procentiem) var paredzēt tikai proporcionālu pamatparāda, līgumsoda vai procentu dzēšanu vai samazināšanu.

⁸ Komerclikums, 196. pants. <https://likumi.lv/ta/id/5490#p196>

⁹ Maksātnespējas likums, 46. panta sestā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p46>

¹⁰ Maksātnespējas likums, 39. pants. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p39>

Šāds proporcionalitātes princips neattiecas uz nodokļu un darbinieku darba samaksas prasījumiem, kā arī uz kompensāciju par radīto kaitējumu, ja nav saņemta attiecīgā kreditora vai darbinieka piekrišana. Kā arī tas var būt neattiecināms uz kreditoriem, kuru prasījums nesasniedz vienu procentu no visu kreditoru prasījumu summas, vai kreditoriem, kuru precī vai sniegto pakalpojumu objektīvi nav iespējams aizstāt. Ja tiek piemēroti šādi izņēmumi un uz attiecīgo kreditoru netiek pilnībā attiecinātas TAP piemērojamās metodes, tad attiecīgajam kreditoram nav piemērojams kreditora statuss.¹¹

3.1.7. Ietekme uz darbiniekiem

Būtiski uzsvērt, ka pasākumu plānā īpaši skaidrojama iespējamā ietekme uz darbiniekiem. Pasākumu plānā obligāti jānorāda vispārējā ietekme uz nodarbinātību, piemēram, informāciju par darbinieku skaita samazināšanu vai īstermiņa nodarbināšanu vai tamlīdzīgi aspekti.

Parādnieka darbinieki TAP ir īpaši aizsargājami. TAP piemērojamās metodes var attiecināt uz darbinieka darba samaksas prasījumiem, ja tam piekrīt attiecīgais darbinieks. Parādnieka darbiniekam TAP nav piemērojams kreditora statuss¹².

Jāņem vērā, ka, ja ir izveidota darbinieku arodbiedrība vai ievēlēti darbinieku pilnvaroti pārstāvji, tad TAP piemērojamās metodes, kas paredz atlaist vismaz 25 procentus darbinieku, ir izmantojamas tikai tad, ja tam piekrīt darbinieku pārstāvji.¹³

3.1.8. Citas metodes, kas atbilst tiesiskās aizsardzības procesa mērķim

Parādniekam ir rīcības brīvība izmantot arī citas metodes, ja tas atbilst TAP mērķim. Piemēram, pasākumu plānā var paredzēt nokavējuma naudas pieauguma apturēšanu vai līgumsoda atcelšanu, struktūrvienību likvidēšanu, kā arī pārvaldes institūciju locekļu maiņu.

Tāpat Maksātnešpējas likums pieļauj jauna finansējuma piesaistes tiesības.

Jauns finansējums ir jebkāda jauna finansiālā palīdzība, kuru piešķir esošs vai jauns kreditors, lai īstenotu pārstrukturēšanas plānu, un kura ir iekļauta šajā pārstrukturēšanas plānā. Ja pasākumu plāns paredz jauna finansējuma piesaisti, tajā jānorāda finansējuma nepieciešamības iemeslus.

¹¹ Maksātnešpējas likums, 38. panta otrā, astotā, devītā un desmitā daļa.

<https://likumi.lv/ta/id/214590#p38>

¹² Maksātnešpējas likums, 38. panta ceturtnā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p38>

¹³ Maksātnešpējas likums, 38. panta 4.¹ daļa. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p38>

3.2. Tiesiskās aizsardzības procesa īstenošanas termiņš

Pasākumu plānā jānorāda TAP īstenošanas termiņš, kas nosakāms ne ilgāks par diviem gadiem no dienas, kad stāties spēkā tiesas nolēmums par TAP īstenošanu. TAP īstenošanas termiņu var noteikt ilgāku, bet ne ilgāku par četriem gadiem, šādu nepieciešamību izskaidrojot pasākumu plānā.

Minēto termiņu var pagarināt vēl par diviem gadiem, ja tam piekrīt Maksātspējas likuma 42. panta trešajā daļā noteiktais kreditoru vairākums.¹⁴

3.3. Maksājuma saistību izpildes grafiks

Pasākumu plānā jāietver maksājumu grafiku attiecībā uz katru kreditoru. Grafikiem jābūt sastādītiem tādējādi, lai tajos tiktu ņemtas vērā kreditoru intereses. Grafiku vēlams sastādīt, ievērojot proporcionalitātes principu, neatliekot maksājumus uz TAP termiņa beigām.

Sastādot maksājumu grafiku, jāņem vērā, ka pasākumu plānā kreditoru grupas ietvaros un katram kreditoru prasījuma veidam (pamatparādam, līgumsodam vai procentiem) var paredzēt tikai proporcionālu pamatparāda, līgumsoda vai procentu dzēšanu vai samazināšanu.¹⁵

Grafikā arī jāatspoguļo atlīdzība nodrošinātajiem kreditoram par viņa tiesību ierobežošanu TAP laikā un nodrošinātā kreditora prasījuma segšanas maksājumus, kā arī šo atlīdzības veidu izmaksas kārtību. Tāpat jāiekļauj kārtējos no līguma izrietošos maksājumus vai likumiskos procentus, kas pienākas nodrošinātajam kreditoram.

Jāņem vērā, ka nodrošinātā kreditora prasījuma dzēšana vai samazināšana nav atļauta bez viņa piekrišanas, izņemot prasījuma daļu, kas pārsniedz nostiprinātās hipotēkas apmēru vai maksimālās komercķīlas atbildības apmēru, kā arī procentos izteikto blakus prasījumu daļu, kas pārsniedz likumiskos procentus.

3.4. Plānoto ieņēmumu un izdevumu kopsummas

Jānorāda plānoto ieņēmumu un izdevumu kopsummu TAP laikā un to prognozes pamatojumu, raksturojot pieņēmumus, ar kuriem pamatoti plānotie ieņēmumi un izdevumi, kā arī plānotās darbības parādnieka izdevumu samazināšanai un ieņēmumu palielināšanai.

¹⁴ Maksātspējas likums, 48. pants. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p48>

¹⁵ Maksātspējas likums, 38. panta otrā daļa. <https://likumi.lv/ta/id/214590#p38>

Norādot plānoto parādnieka ieņēmumu un izdevumu kopsummu TAP laikā un plānoto ieņēmumu prognozes pamatojumu, ir jāraksturo pieņēmumus, ar kuriem pamatoti plānotie ieņēmumi, kā arī plānotās darbības parādnieka izmaksu samazināšanai.

Ieņēmumu un izdevumu prognozei jābūt pamatotai un uz faktiem balstītai, jo tai ir jāpārliedzina kreditorus par turpmāko uzņēmuma darba rezultātiem un dzīvotspēju.

3.5. Plānotie pamatdarbības veidi

Pasākumu plānā jāieziņē plānotos pamatdarbības veidus, tādējādi sniedzot kreditoriem vīziju par uzņēmuma turpmāko darbību, tai skaitā ilgtspējīgu darbību un attīstību. Parādniekam jāpiedāvā ekonomiskos apsvērumos balstīts tālredzīgs redzējums par uzņēmuma turpmāko darbu.

Ja parādnieks plāno turpināt jau uzsākto pamatdarbības veidu, šajā sadaļā ieteicams norādīt pamatojums tam, kāpēc tieši šāds pamatdarbības veids veicinās uzņēmuma turpmāko finanšu grūtību pārvarēšanu, ņemot vērā, ka izvēloties šādu pamatdarbības veidu radās finanšu grūtības.

3.6. Pasākumu plāna īstenošanas papildu noteikumi

3.6.1. Procesa laikā veicamie darījumi

Gadījumā, ja pasākumu plāna izpildi uzrauga uzraugošā persona, pasākumu plānā īpaši jāparedz to darījumu veidus un apmēru, kurus parādnieks drīkst veikt, nesaskaņojot ar uzraugošo personu. Tie varētu būt tādi darījumi, kas ir saistīti ar uzņēmuma pamatdarbību un tiek slēgti regulāri.

3.6.2. Kreditoru un darbinieku pārstāvju informēšana

Tāpat parādniekam ir jānosaka kārtību, kādā kreditori un darbinieku pārstāvji tiks informēti par parādnieka darbības rezultātiem pasākumu plāna īstenošanas laikā un citiem aspektiem. Ir jāizvēlas ērtu saziņas līdzekļi, iepriekš par to vienojoties ar attiecīgo kreditoru un darbinieka pārstāvi.

Būtiski ņemt vērā, ka darbinieku pārstāvim ar likumu ir noteiktas tiesības pieprasīt un saņemt no darba devēja informāciju par uzņēmuma pašreizējo ekonomisko un sociālo stāvokli un iespējamām tā izmaiņām, kā arī attiecīgu informāciju par darbaspēka nodrošināšanas pakalpojuma sniedzēja norīkoto darbinieku nodarbināšanu uzņēmumā.¹⁶ Informācija darbinieku pārstāvjiem sniedzama savlaicīgi, kā arī pienācīgā veidā un apjomā.

¹⁶ Darba likums, 11. panta pirmās daļas 1. punkts. <https://likumi.lv/ta/id/26019#p11>

Minētos argumentus vēlams attiecināt uz katru atsevišķu kreditoru, tādējādi, lai ikviens kreditors varētu pārliecināties par to, vai pasākumu plāns atbilst viņa interesēm.

Vēršam uzmanību, ka salīdzinājumā ar citiem kreditoriem būtiski nelabvēlīgākus noteikumus pasākumu plānā attiecībā uz atsevišķu kreditoru var paredzēt tikai ar attiecīgā kreditora piekrišanu.

Attiecināmās tiesību aktu normas:

Maksātnespējas likuma 40. panta ceturtais daļas 1.-12. punkti un 14., 15., 15.^{2.}, 15.^{3.}, 15.⁴ un 15.⁵ punkts un 41. panta pirmā daļa.

4. Apliecinājumi un pielikumi

4.1. Ar pasākumu plānu saistītie apliecinājumi

Pasākumu plānā jāietver šādi apliecinājumi:

- a) uzraugošās personas, ja tāda tiks iecelta, kandidāta apliecinājumu, ka uz viņu neattiecas Maksātnespējas likuma 12.³ panta otrajā un trešajā daļā noteiktie ierobežojumi;
- b) parādnieka apliecinājumu tam, ka pasākumu plānā norādītā informācija ir patiesa un pievienotie dokumentu atvasinājumi atbilst oriģinālajiem dokumentiem.

4.2. Pasākumu plānam pievienojamie pielikumi

Pasākumu plānam ir obligāti jāpievieno vismaz šādi dokumenti:

- a) pārskats par plānotās naudas plūsmas prognozēm pirmajā procesa gadā, paskaidrojot pārskata posteņus viena mēneša intervālā, bet nākamajiem gadiem – triju mēnešu intervālā;
- b) kreditoru iesniegtie un vērā neņemtie iebildumi attiecībā uz pasākumu plānu, kā arī pierādījumus tam, ka pasākumu plāns ir nodots visiem kreditoriem;
- c) zvērināta revidenta atzinums, ja parādnieks nav ņēmis vērā kreditoru izteiktos iebildumus pret pasākumu plānu;
- d) Maksātnespējas likuma 40. panta ceturtās daļas 12. un 12.¹ punktā norādītās ziņas par kreditoru izvirzītajiem uzraugošās personas kandidātiem, ja nav panākta vienošanās par uzraugošās personas kandidātu,
- e) uzraugošās personas atzinums par pasākumu plāna atbilstību šā likuma prasībām, tajā skaitā tā izpildes un TAP mērķa sasniegšanas iespējamību;
- f) Maksātnespējas likuma 37.² panta otrajā daļā minētās personas sagatavotu parādnieka saimnieciskās darbības novērtējumu, ja kreditoru iebildumi norāda uz pasākumu plāna neatbilstību Maksātnespējas likuma 40. panta ceturtās daļas 15. punktam;
- g) uzraugošās personas vērtējums par to kreditoru atbilstību Maksātnespējas likuma 38. panta devītajai daļai, uz kuriem netiek attiecināts proporcionalitātes princips.

Pasākumu plānam var pievienot arī citus dokumentus, ja tas nepieciešams TAP mērķa sasniegšanai.

Attiecināmās tiesību aktu normas:

- Maksātnespējas likuma 40.panta ceturtās daļas 12.¹ un 16. punkts;
- Maksātnespējas likuma 40.panta sestā daļa.

Pēc pasākumu plāna sastādīšanas parādnieks nodod to katram kreditoram, uzaicinot dot piekrišanu šim plānam un norādot tā saskaņošanas termiņu. Parādnieks nodod plānu kreditoram, saņemot apliecinājumu no kreditoriem par plāna saņemšanu, vai nosūtot elektroniski parakstītu plānu kreditoriem elektroniskā veidā uz kreditoru e-pasta adresēm (vai e-adresi, ja tāda ir), vai nosūtot plānu ierakstītā pasta sūtījumā uz kreditoru juridisko (deklarēto) adresi.
